

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת פינחס

קנאות

מה ההבדל בין קנאותו של פינחס לקנאות דתית המביאה לפגיעה בזולת? הקנאים טוענים כי הם הורגים בשם ה' – כשם שפינחס הרג את החוטאים בשם ה'. לכאורה לפנינו שתי הופעות של קנאה דתית המביאה לנקמה במי שמעז לחלל את קדושת ישראל.

עיון בפסוקים ילמדנו שתהום עמוקה פעורה בין הקנאות הכשרה של פינחס לקנאותם הפסולה של רשעי עולם. וזה לשון הפסוקים:

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי (...) וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לֹא-לֵהִיוּ וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר כה, יא-יג).

חטאם של ישראל בבעל פעור הביא לחרון אף ה' ולמגפה שכילתה עשרים וארבעה אלף איש מבני ישראל, מגפה שנעצרה בזכות פינחס. התורה מדגישה חזור והדגש שהתהילה שזכה לה פינחס ניתנה לו על מעשהו שהציל את בני ישראל מהשמדה.

חז"ל משווים בין דמותו של פינחס לדמותו של אליהו הנביא – "פינחס זה אליהו". השוואה זו מלמדת שגם פעילותו הקנאית של אליהו הנביא נבעה ממטרה אחת ויחידה – למנוע את חורבן בית ישראל. ואולם, בהפטרה שנקרא השבוע נגלה שהדרך שהייתה יעילה בדורו של פינחס לא הייתה יעילה בדורו של אליהו, וכי ישנם זמנים שבהם נדרש "קול דממה דקה".

קולה של התורה הנלמדת בבתי ישראל ובבתי המדרשות הוא הקול שישמור על רוחו של עם ישראל. זוהי אותה המסירות של אהבת ישראל שהתגלתה בפינחס ובאליהו – עם הפנים המתחדשות לפי צרכי הדור.

שאל דוד בוצ'קו